

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XV.

V Celovcu, 20. prosinca 1896.

Štev. 2.

Opomini za volitve.

IV. Volitvene priprave.

Vojaki se v orožju vadijo že v mirnem času. Kedar že vojska izbruhne, bilo bi prepozno, moške vkup nagrabiti, jim orožje v roke dati in jih nad sovražnika gnati. Taki bi ne znali streljati in vse bi narobe storili, kar bi se jim ukazalo. Tudi volitev je vojska, le da imamo volilne listke v rokah namesto puške. Stranka, ki hoče zmagati, mora imeti hrabre in izurjene volilce. Oni morajo vedeti, za kaj se gre in kaj ta ali ona stranka hoče, potem se ne bodo dali pregovoriti, da bi na dan volitve ubežali ali v nasprotni tabor preskočili. Z agitacijo še le takrat začeti, kedar so volitve že razpisane, je navadno prepozno; politične stranke, ki se mislijo v volilni boj podati, morajo že prej po vseh občinah urejene in pripravljene biti. Rodoljub, ki ima veljavo in zmožnost, ob enem pa tudi veselje do pravične politične vojske, naj v svoji občini vodstvo prevzame. On naj zbira okoli sebe vse poštene in dobromisleče može in naj jih v političnih zadevah poučuje, ako so tega še potrebni. Ako je nekaj značajnih in razumnih posestnikov že toliko utrdil in izučil, da so zanesljivi, da poznajo namene in načela svoje stranke in da so za te namene in načela tudi navdušeni, potem naj jih porabi za pomočnike ali podčastnike. Ti imajo potem nalogo, preobračati in pregovarjati svoje sosede in jih za stranko pridobiti. Kedar je tako cela občina že precej obdelana, je dobro, napraviti javen shod, kjer nastopita kaka dva izurjena govornika, ki volilcem namene svoje stranke še bolj jasno razložita. Kedar je enkrat večina volilcev kake soseske prepričana, da ima naša stranka dobre in poštene namene, da so njeni nazori boljši, kakor nazori drugih strank, tedaj je ta občina za nas pridobljena. Ljudje pa radi pozabijo in se ohladijo, ako jih v nemar puščamo. Naj bo kak mož še tako pošten in značajan, vendar ga je treba večkrat ogreti za dobro stvar. Ni zadosti, ga enkrat poučiti, potem pa nanj pozabiti; tudi on bo sčasoma pozabil na prejete nauke, med tem bo večkrat nasprotnikom v roke prišel, ki mu bodo vse v drugi luči kazali, in tako zna spet mrzel postati za dobro stvar ali pa čisto odstopiti. Zato morajo rodoljubi voditelji, ker velikih shodov ni mogoče vedno napravljati, svoje pristaše v soseski večkrat v letu okoli sebe zbrati, bodisi v kaki gostilni, ali pa na svojem domu, ter jim z gorečo besedo na novo podnetiti domovinsko ljubezen in razložiti politični položaj. Izvrsten pomoček za ta namen je posebno razširjanje dobrih političnih časnikov. Koroškim Slovcem je seveda najbolj priporočati „Mir“, ker se vendar z domačimi koroškimi zadevami več peča, ko drugi slovenski listi. Taki volilci, ki „Mir“ prebirajo, ob času volitev gotovo ne bodo omahovali, kajti oni so iz lista poučeni o namerah slovensko-katoliške stranke ter o delovanju in mišljenju drugih strank. Rodoljubi, ki pridno „Mir“ razširjajo, prihranijo si veliko osebne agitacije, ker list namesto njih poučuje in agitira.

Za osebno agitacijo je treba prijaznega očesa in dobre roke. S trdo besedo se ljudje le odganjajo, treba je z ljudmi lepo govoriti in veliko potrpeti; naj bo človek še tako hud, strasten in jezi udan, s krotkim obnašanjem in prijazno besedo ga ukrotiš in potolažiš. Treba je pa tudi ljudem pomagati, kedar so v stiskah, to si bodo zapomnili in te ubogali, kedar jim boš kaj svetoval. Kdor tako postopa, bo kmalu vseh srca pridobil in pri volitvah bo zmagal brez težave. Agitacija pa ni treba da bi bila skrajna in brezmejna, taka le škoduje. Odločnega nasprotnika pusti pri miru, ako se ga z lepa ali z grda lotiš, in te on strasno zavrne, si ti na sramoti, in to škoduje tvoji stranki. Tudi pijance in malopridne može pusti na strani; breznačajnega človeka itak za dolgo ne pridobiš, ako pride nasprotnik in mu kupi pijače, bo z njim potegnil in tebe zasmehoval; tako ostaneš na sramoti in svoji stranki škoduješ. Poštenim in značajnim možem tvoje soseske se ne bo dopadlo,

ako se ti z malopridnimi ljudmi razgovarjaš in jih pregovoriti skušaš, kajti oni vedó, da to delo ni truda vredno. S tem bi ti zmanjšal le svoj ugled pri takih, ki so zanesljivi in spoštovanja vredni. Še bolj nespametno je, po gostilnah se pripraviti. Priden kmet ne bo posedal po tabernah, in če včasih za potrebo izpije vrček piva, se ne bo v gostilni dolgo mudil in tudi ne veliko govoril. Kar tedaj v gostilni s svojo zgovornostjo premagaš, nema veliko vrednosti in nobene stanovitosti. Zadovolji se toraj s tem, da dobiš na svojo stran večino poštenih, treznih, pridnih in značajnih volilcev svoje občine; trnje in osat, plevel in lulliko pa pusti nasprotnikom, saj morajo tudi ti nekaj imeti.

Na noge toraj, vrli rodoljubi, kajti volitve se bližajo! Koj zdaj začnite z organizacijo in agitacijo ter ravnajte se po teh nasvetih starega inkušenega politika.

Krščanski nauk na celovski višji realki.

V cvetu svoje mogočnosti so liberalci krščanski nauk odpravili iz višjih razredov realnih šol. V več deželah so to popravili in veronauk zopet upeljali. Mil. g. knezoškof so lani v deželni zboru postavili predlog, naj bi se to zgodilo tudi na celovski realki. Predlog se je izročil juridično-političnemu odseku, tisti ga je pa spet izročil deželni odboru. Deželni odbor se je obrnil na deželni šolski svet, in tisti je na posvetovanje sklical realne profesorje. Ti so se soglasno izrekli zoper upeljavo veronauka, ker bi se s tem učenci preveč obremenili. Realno vodstvo se je tej izjavi pridružilo. Tudi deželni šolski svet se je izrekel zoper upeljavo veronauka. Na te izjave se je deželni odbor naslonil in zbornici priporočil, naj predlog odkloni. Vsi ti učeni gospodje, ki so se tako soglasno izrekli zoper veronauk, morali bi pa vendar vedeti, kakor pravi šolska postava, da je glavna naloga šol versko-nravna uzgoja (krščanska izreja). Te naloge realka ne spolnuje, ako veronauk prezira. Ali pa morda šolska postava za realke ne velja? Poročilo pravi, da upeljavo veronauka ni mogoča, ker bi se učenci preveč obremenili, ker bi se ne mogli potem drugih rečij toliko naučiti, kakor je predpisano. Ja, zakaj pa je to v drugih deželah koj mogoče? Ali so naši profesorji slabejši ko drugod? Ali imajo naši učenci bolj trde glave? Ali pa morda gospodje niso hoteli povedati pravega uzroka? To poslednje bo najbrž resnica. Gospodje deželni odborniki in večina poslancev, ki so potem knezoškofov predlog zavrgli, mislijo, da so svoje roke v nedolžnosti umili, ko so se sklicali na izjave profesorjev, realkega vodstva, šolskega nadzornika in dež. šolskega sveta. To pa ne velja. Oni morajo vedeti, da ima zadnjo besedo deželni zbor, ki je za vse svoje sklepe odgovoren brez ozira na mnenje drugih oseb. Ako učenci realke v veri otrpnejo in jej morda pozneje v življenju celo sovražno nasproti stopijo; ako so vsled tega sami časno in večno nesrečni in tudi druge nesrečne delajo, vse to zlo ima deželnozborna liberalna večina na svoji vesti!

Mil. g. knezoškof so svoj predlog v daljšem govoru krepko branili. Rekli so, da je prava uzgoja nemogoča brez krščanske vere, ktera nam je iz nebes poslana. Gospodje profesorji se sklicujejo na učni načrt, pa tisti se sme ja predelati. Sicer pa je bilo v prvotnem učnem načrtu za realke veronauku odmerjenih po dvoje ur na teden tudi v višjih razredih. Če se je reklo, da se imajo realci veliko učiti, to je sicer res, vendar so nekteri predmeti, kakor telovadba in risanje, pri kterih si ni treba glave beliti. Da bi se nobenemu predmetu ne smela vzeti niti ena ura, temu se tudi ne more popolnoma pritruditi; srednje šole imajo le namen, da učenci spoznajo temeljne nauke vednosti, ne pa da bi morali vsako vednost popolnoma in v celi obširnosti v posest vzeti. Naj bi se knjige in profesorji ne spuščali preveč v malenkosti, po-

tem ne bo treba toliko ur za vsaki predmet. Čudno je, da se dr. Zindlerju upeljava veronauka nemo-goča zdi, ko mora vendar vedeti, da je to v Ljubljani mogoče, zakaj bi ne bilo tudi v Celovcu? Vera je zasloba za človeka v nesrečah in nadlogah, zato je vera pri izreji mladine neobhodno potrebna. Grozno je, koliko samomorov se v naših dnéh godi med mladino; v starih časih se kaj tacega ni slišalo. Ali mar v starih časih ni bilo nobenih nesreč in nadlog? O ja, ravno tako kakor zdaj, pa ljudje so jih znali bolj voljno in udano prenašati, ker so imeli vero in so se v nadlogah spominjali Boga in njegove vsegamogočnosti, trpečega Kristusa in obljubljenih nebes. Pogosti samomori so znamenje nevere med ljudstvom. Pozabiti tudi ne smemo, da se imamo krščanski veri zahvaliti za vso omiko, s katero se Evropci hvalimo. Tudi ne gre pozabiti, da je ljudstvo v svoji veliki večini še verno in da želi krščansko uzgojo mladine. Na želje ljudstva se moramo vendar tudi ozirati. Slednjič so mil. g. knezoškof predložili, naj se ta zadeva zopet izroči juridično-političnemu odseku, da jo bolj natančno prevdara in, potem primerne predloge stavi. — Vkljub lepim besedam višega pastirja so ostali liberalci trdovratni. Za škofov predlog so glasovali, kakor poroča „Käthner Zeitung“, Einspieler, knez Rosenberg, grof Lödrön, Janez Huber, dr. Steinwender, dr. Abuja in Hinterhuber (Murija in Pongratza ni bilo v zbornici). Velika večina je bila zoper škofa in zoper krščanski nauk na celovski višji realni šoli!

Nov volilni red za koroški deželni zbor.

Deželni odbor je izdelal nov volilni red za koroški deželni zbor. Načrt, o katerem se ima še ta mesec sklepati, ima v primeri z dosedanjim volilnim redom dve glavni spremembi: 1. Do zdaj je imel volilno pravico, kdor je plačal 5 gld. cesarskega davka; zdaj se pa predlaga, naj voli vsak, da le nekaj neposrednega davka plača, in vsak, kdor ima svojo hišo ali kočjo. 2. Do zdaj so bile kmetske občine razdeljene na 7 okrajev, in vsak teh okrajev je volil po 2 poslanca. Zdaj se pa predlaga, naj se dežela (razun mest) razdeli na 14 volilnih okrajev, kterih vsaki naj voli po enega poslanca. Ti okraji so tako sestavljeni: 1. Sodnije Pliberk in Kapla. 2. Sodnije Velikovec in Doberla ves. 3. Sodnija Borovlje in od celovške sodnije občine: Žihpolje, Vetrinje, Kotmara ves, Hodiše, Bilčoves in Vesica. 4. Od celovške sodnije občine: Medgorje, Radiše, Grabštanj, Slov. Šmihel, Št. Tomaž, Trdna ves, Žrelec, Št. Peter pri Celovcu, Št. Rupert, Št. Martin, Škofiče, Poreče, Kriva Vrba, Dole, Dhorše, Št. Jur, Gospa Sveta, Št. Peter na Gori, Otmanje, 5. Sodnije Beljak in Rožek. 6. Sodnije Paternion, Podkloster in Trbiž. 7. Sodnije Št. Mohor in Kotiče. 8. Sodnije Kot, Zgornja Bela in Sovodje. 9. Sodnije Greifenburg, Špital in Millstatt. 10. Sodnija Trg (Feldkirchen) in od celovške sodnije občini Dholica in Blatograd. 11. Sodnije Št. Vid in Svinec. 12. Sodnije Breže, Krka in Staridvor. 13. Sodnija Št. Lenart in nekaj občin od sodnije Wolfsberg. 14. Sodnija Št. Pavel in ostale občine od sodnije Wolfsberg.

Kaj mi k temu načrtu pravimo? To je brž povedano: nobena volilna preosnova ni za nič, ako ne pomnoži števila kmetskih poslancev. Kmetov je na Koroškem 300.000, mestjanov in graščakov pa le kakih 60.000; kmetje tudi več ko dvakrat toliko davka plačajo, vajakov dajejo pa gotovo desetkrat toliko, ko mestjani in graščaki, kakšna pravica je potem to, da imajo kmetje samo 14 poslancev, mestjani in graščaki pa skupaj 22?! Potem seveda se ni čuditi, da se delajo take postave, kakor jih želi mestna gospôda, kajti na Koroškem gospoduje liberalna kapitalistična mestna gospôda, kar je pravih grofov, ti pa kot peto kolo za njo tečejo. V lovskih, gozdnih in pašnih zadevah pa spet mestni liberalci z graščaki potegnejo, ker jim je za kmeta malo mar. To ne bo bolje,

dokler se kmetom ne dá toliko poslancev, kolikor jih jim po pravici gre; kedar pa to število poslancev dobijo, imeli bodo dobro večino v deželnem zboru. Naj tedaj volilne okraje sučejo in predelujejo, kakor hočejo, volilni red ostane vedno krivičen in nam zopern, dokler kmetje nemale več ko 14 poslancev. Kar zadene ta novi volilni red, ki ga je izdelal deželni odbor, vidi se mu, da so ga liberalci naredili v svojo korist. Ker so po zadnjih volitvah slutili, da bodo po starem volilnem redu propadli najmanj v štirih od 7 okrajev, da tedaj izgubijo večino v skupini kmetov poslancev in enega deželnega odbornika, zato so rekli: „razdelimo volilne okraje in naredimo iz 7 okrajev 14, morda se nam vendar posreči, da večino še obdržimo ali pa vsaj 7 sedežev“. Po naši sodbi jih bo pa ta račun goljufal, morda so si s tem načrtom le sami jamo skopali. Od zgoraj naštetih 14 volilnih okrajev utegnejo nemški katoličani zmagati v 7., 8., 13. in 14., Slovenci pa v 1., 2. in 3. To bi bila že polovica sedežev, in te skoraj gotovo pridobimo. Ostalih 7 okrajev pa liberalcem nikakor ni gotovih. Ako nam bodo nemški katoličani res kaj pomagali, znamo Slovenci zmagati tudi v 4. in 5., morda celo v 6. okraju. V Spitalu, Trgu, Št. Vidu in Brežah pa ne bodo voljeni liberalci, ampak nemški nacijonalci, ki vsaj v gospodarskih stvaréh ne bodo vselej z liberalci glasovali. Slednjič še eno opazko: Da hočejo malim davkoplačevalcem in kočarjem (bajtarjem) volilno pravico dati, tega ne storijo iz „svobodoljubja“ (liberalnosti), ampak zato, ker so taki ljudje odvisni od graščakov in fužinarjev in glasujejo, kakor se jim ukaže. Kdor tega ne verjame, naj gre prašat v Vetrinje, ali na Bistrico pri Svečah, ali pa v Prevalje in Guštanj, ali pa v Črno, Kaplo, na Rudo, v Ovbre itd. Od teh revnih ljudij pričakujejo liberalci pomoči, zato jim hočejo dati volilno pravico tudi za deželni zbor, ker so se pri občinskih volitvah tako pridno in ubogljivo obnašali. Mi se pa vse volilne geometrije naših liberalcev nič ne bojimo.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za velikovško šolo.) Darovali so v ta namen: Č. g. Tavšič, župnik v Hodišah, 20 kron; Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec v Podkloštru, v oproščenju noveletnih voščil 2 kroni; slovenski klub v Celovcu iz nabiralne pušice za l. 1894. in 1895. znesek 100 kron; Skupaj 122 kron. Presrečna hvala. Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Nasprotniki) so pridno na delu proti Slovincem in proti katoliški veri. Dne 28. grudna m. l. imeli so v Celovcu velik nemško-nacijonalni shod, pri katerem se je zopet pokazalo, da je prej trdo liberalni Celovec prestopil do cela v nemško-nacijonalni (Steinwenderjev) tabor. Govorila sta državna poslanca, velika Nemca Hoffman in Dobernik ter po svojem zabavljala črez „klerikalce“ in Slovence. Posebno bodeč trn v peti je tej gospodi slovensko-nemška gimnazija v Celji. — Dne 7. t. m. so plesali nemški študentje celovski na korist „Südmarki“. Ali jim je bilo več za „Südmark“, ali za mlade krasotice, tega nasprotni časniki, žal, ne povedó. — Tri nove podružnice nebodijetrebna „Südmark“-e so ustanovili na Zgornjem Koroškem v Špitalu, Sovodnju in Paternionu. Kumovali so nekteri gospodje iz Gradca in bivši „šriftlajter“ Dobernik, ki se je tudi pri tej priliki spominjal Slovencev.

Iz Št. Jakoba v Rožu. Letošnja zima sicer ni huda kakor lani, pa nam je žali Bog že veliko škode naredila. Zadnji sneg sredi grudna, brš po deževju, je nam na sadnem drevju mnogo vej in vrhov polomil. Ljudje so po dnevu otrsali, pa nič ni pomagalo; na marsikterem zlahtnem drevesu je nam popolnoma odkrhnul najlepše vrhove, tako da je drevo zopet za nekoliko let poškodovano. Prav srce boli človeka videti, koliko vej leži po tleh pod drevjem, ki bi nam mnogo sadu prinesle. Ljudje že veselje izgubijo nasajati, ker imajo vsako leto toliko škode pri sadju. Zaje, lanska suša, hudobni ljudje, miši, ki nam pri malih drevescih korenine glodajo in Bog vedi ktere poškodbe še nas nepretrgoma tepejo. Pa zaupajmo v Boga, borimo se, vsaj brez boritve nikjer ni življenja; nasajajmo največ ko mogoče, kjerkoli je kak prostorček, Božja previdnost svojih ne zapusti in nam zopet podari svoj blagoslov, da bodo vsi naši trudi in prizadeve zopet dobro in obilno poplačani. Sadje je letos postavilo prav obilno cvetnih popkov. Pa še druga nesreča je nas zadela zadnji mesec minolega leta. Obiskal nas je kruten gost, bolezen difteritis ali morija pri otrocih v grlu. Hvala Bogu, da se pri nas ni tako razširila kakor v sosednjem Rožaku; pobrala nam je samo dva otroka in je kmalu potihnila. Morali smo šolo zapreti, pa hvala Bogu, samo za nekoliko dnij. Kakor je bilo že lani enkrat omenjeno, obiskuje našo slovensko štiri-razredno šolo čez štiri sto otrok, v nekterem razredu čez sto, kar otežuje vspešen pouk v velikej meri. Prosili smo za peto učiteljsko moč že davno,

kakor postava ukaže, pa vse zastoj; naše višje šolske oblasti ne marajo slovenske šole, zato tudi odlašajo z novim razpisom za peto učiteljsko moč. Kako vse drugače se postopa z nemško šolo in pri Nemcih! Ali Slovenci ne plačujejo davka v jednaki meri z Nemci, ali mi Slovenci nismo verni in zvesti državljani in podaniki presvitlega cesarja, ki vsa svoja ljudstva jednako ljubi, da se moramo za vsako reč in najmanjšo pravico boriti in vojskovati? Na noge toraj, prosimo in trkajmo, in zahtevajmo, da se tudi nam dajo vse po postavah pripadajoče pravice. Še nekaj o ljudskem gibanju minolega leta. Naša fara šteje čez 2300 duš. Leta 1895. je pri nas umrlo 49 oseb, rodilo pa se 76 obojega spola, toraj 27 več porodov kakor mrličev. Žalibog da je med porodi 20 nezakonskih ali 26%; žalostna in grda prikazen. Starši, očeti in matere, gledajte bolj vestno na obnašanje svojih otrok. V Podgorjah, ktera fara se oskrbuje iz Št. Jakoba, se je rodilo 24 otrok, med njimi 5 nezakonskih, samo 20 od sto; umrlo pa 14, toraj za 10 več porodov kakor mrličev. Poročeni so bili v Št. Jakobu 12 in v Podgorjah 3 pari. Zapustili so nas žalibog kaplan Pikl, ki so si v kratkem času svojega bivanja med nami pridobili največ spoštovanje in iskreno ljubezen. Vsled bolehanja na prsih in v grlu so se podali domu k svojim roditeljem. Bog daj, da se jim zdravje kmalu na boljše obrne.

Iz Bajtiš. (Davki. — Darilo.) V „Miru“ ste pisali, da hoče denarni minister davek od žganja povišati in naložiti davek tudi na žveplenke. S tem bo pa le revno ljudstvo zadel. Tudi mi delavci bi rajši vino pili, ko bi bil zaslužek po tem, tako pa si zamoremo le včasih kak glazek žganja kupiti, pa še tega nam ne privoščijo, kakor se kaže. In revni vojaki, ali bodo odslej vino zastoj dobivali, ko jim hočejo žganje podražiti? Naj bi rajši bogatinom več davka naložili. Kdor je tako debel in težak, da ga že en sam konj ne more vleči, da mora dva v kočijo vpreči, tak naj bi davek plačal od konjev in kočijažev. Tisti, ki kupujejo zlate ure in verižice in ubane, bi tudi lahko plačevali. Bogati gospodje kupijo dobro vino po ceni, ga imajo doma v kleti in ga pijejo, kolikor srce poželi, brez vsega davka. Mi moramo pa v gostilni slabo vino drago plačati, ker je hudo obdavčeno. — Mladi gospod Voigt je podaril naši delavski bratovski zakladnici 2000 gold. To je dobro. Želeti bi še bilo, naj bi bilo vedno dosti dela in zaslužka.

Izpod June. (Zima in drugo!) Gospod urednik! Zimo imamo, zimo. S snegom nam je letos še precej prizanesla; zadnje dni pa je hudo pritisnil mraz, da ti kar žvižga pod škornji, in da se najrajši oklepaš gorke peči, če ti pripušča čas in priložnost! Naj bi mraz le tudi pritisnil na poljske miši in jih pokončal, da nam ne ugonobijo vseh poljskih pridelkov, kakor se je bati! — Mraz pritiska na nas od vseh strani, žal, še vedno tudi v narodnem in političnem oziru! Huj, kako mrzel veter, deloma celo vihar, veje z Dunaja, iz Celovca, od povesod, kjer se zbirajo gospodje, ki imajo o nas sklepati, pa niso ne naše krvi, ne pravičnega mišljenja proti nam! — Mraz v narodnem oziru. Zdi se, kakor da se hoče poprijeti tudi marsikterega izmed nas. Proč z njim! In da ta mraz ne more na dan, da ne more škodovati naši sveti slovenski stvari, zato zažgite po narodnih shodih povsodi plamteč ogenj domovinske ljubezni, da se bomo ob njem ogrevali vsi. Naj bi zato z večkratnimi shodi čvrsto stopile na dan naše Ciril-Methodove podružnice, se oglašalo tú in tam kat.-pol. društvo in poskrbeli po teh shodih rodoljubi, da se poučimo in navdušimo v verskih, narodnih in gospodarskih zadevah. Da mine mraz, da potegne milejši veter, da napoči zaželjena pomlad boljših časov tudi nam koroškim Slovincem-trpinom, zato na delo, rojaki!

Iz Libelič. (Misijon.) Prepomenljivi in nepozabni so za našo faro zadnji dnevi lanskega leta, ko smo po skrbi našega preč. g. župnika Ivana Držanič-a imeli misijon od dne 22. do 30. grudna. Ob ugodnem, ne mrzlem vremenu, bila je udeležba iz domače in iz sosednih far zelo velika. Vodila sta misijon vneta slovenska misijonarja družbe Jezusove, č. o. Fr. Doljak in J. Vrhovec. Z vnetimi besedami sta nam razlagala vzvišene verske resnice. Pridige so bile vseskozi dobro obiskane in z največjo pazljivostjo poslušali so verniki pretresljive resnice. Malone vsi iskali so tudi spravo z Bogom v spovedi; obhajanih je bilo precej nad 1000. Posebno lep je bil sklep misijona dne 30. grudna. Preč. g. dravberški prošt. A. Wakonig so v pontifikalni opravi blagoslovili misijonski križ. Na to je bila sklepna pridiga č. o. Doljaka, ki je nam s tako navdušenimi in ganljivimi besedami razložil namen in pomen misijonskega križa in vzvel od nas slovo tako pretresljivo, da ni ostalo v tesno natlačeni cerkvi suho nobeno oko! S slovesnim „Te Deum“ in podeljenjem papeževnega blagoslova se je sklenil sveti misijonski čas. Ves čas misijona je bilo videti, kako segajo vzvišeni nauki in goreči opomini vnetih misijonarjev vernikom do srca. Dal Bog, da ostanejo vsi zvesti sklepom, ki so jih naredili te dni, da obrodi misijon tako prav bogat sad! Iskreno zahvalo pa izrekamo vč. gg. misijonarjema za njih veliki trud in vč. g. domačemu, za naš dušni napredek vnetemu župniku, da so nam priskrbeli misijon!

S Tolstega Vrha. (Slovenski kmetje pozor! Ne udajte se hujskanju proti domači slovenski šoli!) Dolga leta traja že borba za slovensko šolo občine Tolsti Vrh. Zgodovina te borbe je znana bralcem „Mir“-a in je danes tú ne bodemo ponavljali! Stvar je pa prišla lansko leto tako daleč, da je naš občinski zastop na poziv in ukaz od višje strani sklenil, da se napravi lastna šola v občinski hiši, ki je že zdaj lastnina občine. Na novi šoli se ima vpeljati slovenščina za učni jezik, pa učil se bo tudi nemški jezik, tako, kakor je upeljana na šoli v Št. Jakobu v Rožu. Sklepu obč. odbora je pritril tudi c. kr. okrajni šolski svet, ki se je izrekel, da je hiša, namenjena za to šolo, za šolske namene prav pripravna. Naši nasprotniki, na čelu jim guštanjski učitelji, v prvi vrsti nadučitelj J. Prelaznik, pa so začeli delati na vso moč proti novi šoli in begati ljudi na razne načine, naj se oglasijo proti novi šoli. Žalostno; mnogo sitnostij so imeli naši kmetje že zaradi šole, sedaj pa, ko si hočemo napraviti svojo domačo šolo in poskrbeti, da bi nastal enkrat mir v občini, nam hočejo to zopet zabraniti nasprotniki-učitelji. Izdelali so proti-peticijo proti novi šoli in učitelji, posebno g. J. Prelaznik, lovijo sedaj podpise. Ko kmetje prihajajo k službi božji, jih vabi ta gospod s sladkimi besedami k sebi in jih sladko nagovarja, naj podpišejo prošnjo proti slovenski šoli. Prošnja je seveda spisana v nemškem jeziku; za one pa, ki nemški ne znajo, so pridjali (prilepili) slovensko prestavo, katero tú podamo od besede do besede:

„Visoki c. kr. šolski sovjet!

Mi posestniki in volivci z občine tolstega vrha, koji h Gutstanski šoli visikimo in želimo tam dalje ostati, zahvalimo vskummo (!) c. k. šolskemu sovjetu za njihove oprave tam in želimo, da dalje pri tem ostane, kir drugo šolo le sadašnji voditelji naše občine želijo in ne pomislijo, jeli nam druga šola potrebna, ampak le da njihovo oposiciono (! nasprotnost) kažejo (nemški: nur um oppositionell zu erscheinen).“

S sladkimi besedami vabi g. nadučitelj tudi take, naj podpišejo prošnjo, s katerimi do sedaj ni bil ravno prijatelj. Na limanice so doslej šli največ le bajtarji in revni posestniki, ki so odvisni na to ali ono stran in ki so se udali kaki lepi obljudi. Podpisan je tudi učitelj (!!) J. Böhm, ki ima tudi neko posestvo. No, črez ta podpis se bržčas nihče ne bo čudil! I s čim vabijo ljudi:

1. Pravi g. P.: Hvaležni moramo biti nemškemu „schulvereinu“, ki je že toliko dal guštanjski šoli in tudi zadnjič zopet poslal 50 glđ. Na to odgovarjamo: Mi „schulvereina“ nikoli nismo prosili podpore in tudi nočemo slovenskih otrok prodati za Judeževe groše temu društvu. Če šulferajn koroškim učiteljem za to, da hujskajo proti Slovincem, daje nagrade, je to njegova stvar!

2. Pravijo: Nova šola Vas bo stala veliko denarja. To ni res. Tudi sedaj ne moremo pošiljati svojih otrok zastoj v guštanjsko šolo, kjer nas zelo mrzi, da o slovenščini ni ne duha ne sluha, da slovenski otroci tako ne morejo napredovati. Celó katekizem je že nemški! Črez par let, morebiti še prej, bilo bi treba v Guštanji zidati novo šolo, kar bode stalo še veliko, veliko več in kar se ne bo opravilo brez mnogih tisočakov! Sedaj pa hiša za šolo občine Tolsti Vrh že stoji; samo popraviti in primerno prirediti jo je treba, kar ne bode toliko stalo! Potem bodemo pa vendar enkrat sami svoji gospodarji!

3. Pravijo: da bo šola samo slovenska, da se nemščina v nji ne bo učila. Kmetje! To je laž! Mi hočemo šolo, v kateri bo podlaga šolskemu uku materina slovenska beseda. Na podlagi te se bo učil tudi nemški jezik in gotovo boljše kakor zdaj! Dokaz temu je Št. Jakobska šola, v kateri, kakor je potrdil g. okrajni glavar beljaški, otroci boljše znajo nemški, kakor na nemških šolah! — Že iz tega vidite, slovenski kmetje, kako neresnično je govorjenje nasprotnikov, katerim je več za mastne nagrade „schulvereina“, kakor za Vašo srečo. Zató ne verjemite jim! Naj nihče ne podpiše nasprotno prošnje; kdor je zapeljan že podpisal, naj pa prekličje svoj podpis! Slovenski kmetje! bodite trdni in samosvoji gospodarji na domačih tleh! Več še prihodnjič! Ne udajte se zapeljivcem, ki delajo zoper našo pravično stvar prisiljeni in na komando iz Celovca.

Deželni zbor koroški.

3. seja dné 4. prosinca. Došlo je šest prošelj, ki se izročijo odsekom. Prebere se poročilo, da koroška hranilnica noče prevzeti deželne zastavljavnice. Zastran nameravane meščanske šole v Št. Vidu, ki bi deželo stala vsako leto blizo 5000 gld., predlaga deželni odbor, naj se stvar še premisli in naj se predlog izroči finančnemu odseku. Dr. Prettner in Ehrenwerth se potegneta za Št. Vid, naj se šola precej dovoli. Dr. Luggin nasprotuje. Pri glasovanju obvelja nasvet dež. odbora in se zadeva izroči finančnemu odseku. Tudi vprašanje o porabi usmiljenih sester v bolnišnici, za ktere toplo govorijo mil. g. knezoškof, se izroči finančnemu odseku. Kirschner predlaga, naj se za preosnovno deželnozbornskega volilnega reda izvoli poseben odsek desetih članov. Se sprejme. Dr. Prettner in 20 tovarišev predlagajo, naj deželni odbor preiskuje, ali je pogodba z Oggersko za Koroško ugodna ali škodljiva, in naj potem svoje mnenje vladi naznani. Se sprejme.

4. seja dné 7. prosinca. Pet prošelj se izroči odsekom, ravno tako več predlogov. V odsek za volilno preosnovno so bili izvoljeni: grof Goëss, knez Rosenberg, dr. Luggin, dr. Posch, dr. Prettner, dr. Steinwender, dr. Abuja, Hock, Oraš, Unterkofler.

5. seja dné 9. prosinca. Deset prošelj se izroči odsekom. Prebere se izjava kupčijskega ministerstva, da hoče vlada za železnico v Krško dolino dati poročila za 600.000 gld., ako prevzame dežela delnic za 200.000 gld. Se izroči odseku za železnice. Več predlogov zastran cest, jezov itd. se izroči dotičnim odsekom. Za umeščenje vojakov ob času vojaških vaj se dovoli odškodnine Celovcu 3500 gld., občinam pri Celovcu: Kriva Vrba 52, Št. Martin 83, Trdnja ves 191, Št. Rupert 143, Št. Jur 199, Št. Peter 407, Dhorše 70, Žrelec 204 gld. — Kirschner in tovariši predlagajo, naj se lovška postava predela, da bo kmetom bolj pravična, in bodo vsaj kaj odškodnine dobili za škode, ki jih jim dela zverina.

6. seja dné 11. prosinca. Sedem prošelj se izroči odsekom. Poročilo o hipoteknem zavodu, ki se ima oživiti dné 1. mal. srpana, se izroči finančnemu odseku. Prvotni stroški za napravo tega zavoda so proračunjeni na 19.000 gld.; posojila se bodo iz začetka dajala po 4%. — Spomenica učiteljice Marije Bratič o ustanovi uzgojevalnice in preskrbovalnice za bebec (trepe) se izroči deželnemu odboru z naročilom, naj to zadevo prevdarja in preiskuje ter naj prihodnje leto poroča, ali je tak zavod potreben in kako bi se najboljše uredil. — Pravila nove celovške hranilnice in mestno poročilo za njo se potrjuje. — O Kirschnerjevem predlogu, da naj se naredi nova, boljše lovška postava, je govoril dr. Posch, seveda v liberalnem smislu, v korist gospode. Rekel je, da lov deželi veliko (?) nese; ni pustil veljati, da se kmetu s tem krivica godi, da na svojem lastnem zemljišču ne sme loviti; trdil je, da je bolje, ako so lovski okoliši (revirji) veliki; razsodbo o škodah po zverini naj imajo okrajni glavarji. Kirschner je odgovarjal in branil svoje nazore. Rekel je, da kmetje za lov od najemnikov premalo dobijo, za škode pa dostikrat čisto nič. Knez Rosenberg je rekel, da dostikrat kmetova domača živina škodo napravi, kmet pa tirja potem odškodnino od lovskega gospoda (graščaka). Dr. Steinwender pričakuje od sedanjega poljedelskega ministra, da se bo postavil na kmetovo stran. Pravica velikih posestnikov do lastnega lova naj se odpravi. Graščaki kupujejo male kmetije, da razširijo svoj lovski revir; to je obžalovanja vredno. Predlog se izroči gospodarskemu odseku. (Radovedni smo, kaj bodo skuhal. Kaj prida pa od liberalne večine ne pričakujemo.)

7. seja dné 13. prosinca. Pet prošelj se izroči odsekom. Za dovozne ceste pri kolodvorih se dovoli 900 gld. — Doklado na žganje pobirati se dovoli sledečim občinam: Pliberk po 4 gld., od hektolitra, Galicija 4 gld., Možica 3 gld., Železna Kapla 4 gld., Wolfsberg 3 gld., Zgornja Bela 5 gld., Črna 6 gld., Goriče 3 gld., Trbiž 2 gld., Libuče 4 gld., Nemški Bleiberg 6 gld., Beljak 4 gld. 50 kr. V Beljaku se bo tudi od piva pobiralo po 60 kr. od hektolitra. — Dr. Abuja poroča v imenu juridično-političnega odseka o pokojnini za občinske tajnike in predlaga, naj se deželni odbor o tej zadevi posvetuje še z vlado, ali bi morda ne kazalo, to stvar rešiti ob enem s pokojnino privatnih uradnikov. Tudi bo treba določiti, ali bo dobil deželni odbor pravico, občinske tajnike nastavljanje, odstavljati in v pokoj devati. (Aha! Občinske tajnike hočejo kot politično orodje v svoje roke dobiti, kakor imajo že učitelje! Občinam bodo liberalne tajnike usiljevali, kakor jim usiljujejo liberalne učitelje; pri nastavljanju in odstavljanju tajnikov pa občine ne bodo imele nobene besede, ampak samo deželni odbor. Op. ured.) V celi deželi je 267 občin, tajnikov je pa le 168,

ker mnogi župani pisarije sami opravljajo. Vsi tajniki dobivajo zdaj 57.000 gld. plače. Posl. Kirschner omenja, da imajo občinski uradi največ ($\frac{2}{3}$) pisarij za okrajne glavarje, tedaj za državno upravo v prenešenem delokrogu, torej bi morala tudi država zdatno pomagati, da se občinskim tajnikom pokojnina preskrbi. Posl. Ehrenwerth dostavi, da bi morala država vsaj deloma plačati občinske tajnike, ker toliko pišejo za politične urade. Deželni predsednik baron Schmidt ugovarja, da je ta zadeva težavna, ker obč. tajniki nima gotove službe. Zmirom več bo županov, ki bodo sami pisati znali, kje bodo potem tajniki svoje službe iskali? Pri glasovanju se sprejme odsekov predlog.

Politični pregled.

V kranjskem deželnem zboru so stavili konservativni poslanci sledeče tri predloge: 1. Vlada naj pazi pri pogodbi z Oggersko, da naše dežele ne bodo oškodovane. (Enak predlog stavili so tudi narodno-napredni poslanci.) 2. Vlada naj državnemu zboru brž ko mogoče predloži postavni načrt o kmetijskih zadrugah. 3. Dežela naj ustanovi svojo lastno zavarovalnico, ki pa ne bo obvezna, to je, noben posestnik ne bo primoran, pristopiti k deželni zavarovalnici. Prva dva predloga sta hvale vredna. Kako pa pojde z deželno zavarovalnico, ako bo pristop k njej svoboden, je še le vprašanje. Vsi večji in boljši posestniki so že zavarovani, deželna zavarovalnica bo toraj le ostanke pobirala. Vse drugače bi bilo, ko bi dežela pravico imela, vsacega posestnika prisiliti, da se mora zavarovati pri deželni zavarovalnici. Premije bi se potem lahko pobirale ob enem z deželno doklado, in to bi upravne stroške jako znižalo, vsled tega bi bile premije lahko cenejše, ko pri drugih zavarovalnicah, ali pa bi dežela dobiček v svoj prid obrnila. — Štajerski deželni odbor je naredil novo lovsko postavo. Zajec se bo smel streljati celo leto; v vinskih krajih bo smel vsak posestnik zajce pobijati na svojem zemljišču. Bomo videli, ali bo deželni zbor postavo potrdil. — V tržaškem deželnem zboru sedijo zdaj sami Lahi, ker so slovenski poslanci naznanili, da ne pridejo v zbor, dokler se jim ne zagotovi prostost besede in osebna varnost. — V isterskem zboru je laška večina še vedno tako nestrpna kakor prej. Hrvaške ali slovenske besede noče trpeti. Vlada pa vse to mirno gleda, boji se peščice Lahov. To je res čudno! Tudi v Gorici si vlada ne upa na noge stopiti, da bi magistrat že vendar enkrat odprl slovensko šolo. Tu mora biti kaka tajna pogodba z Italijo, ki primorskim Lahom zagotavlja gospodstvo nad Slovani. Žalostno! — V češkem deželnem zboru je stavil grof Schönborn pametni nasvet, naj bi se na vseh srednjih šolah na Češkem učenci silili, učiti se družnega deželnega jezika; Čehi naj bi se učili nemščine, Nemci pa češčine. Adamek je nasvetoval, naj zbor dovoli 500.000 gld. kot zaklad v podporo malim obrtnikom. Do sprave med Nemci in Čehi, o kateri smo zadnjič govorili, pa žal še ni prišlo. Pri volitvi odsekov so se le prav dobro sprli. Vendar pa utegne sprava dozoreti, ker Judi za njo delajo; potrebujejo namreč Mladočeha zoper antisemite. — V moravskem zboru je poslanec Svožil govoril za to, naj se kupčijska pogodba z Oggersko odpove, na ogerski meji naj se pobira carina, sploh naj se zveza z Oggersko razdere, le vojaške in diplomatske zadeve naj ostanejo še skupne. — Državni zbor se snide 11. svečana. — Tiroleci bodo letos obhajali 100letnico svoje zveze s presv. srom Jezusovim. — Naši in ogerski ministri se dogovarjajo zastran nove pogodbe. Oggerski listi pišejo zelo ošabno in pravijo, da nočejo več plačati in da v ničem ne odjenjajo. Pa se ločimo! — Bridka zguba je zadela dalmatinske Hrvate: umrl je njih modri in skušeni voditelj dr. Mihael Klaič. — Nemškonarodna domišljavost poganja čedalje bolj v cvet, tako da se prijema že tudi katoliških Nemcev. Tako je dr. Ebenhoch nedavno rekel, da mora Avstrija ohraniti „svoj nemški značaj“. Avstrija pa ni bila nikdar nemška; Nemci so le četrti del vsega prebivalstva, „nemški značaj“ države se je le siloma nekaj časa utisnil hotel s ponemčevanjem v šolah in nemškutarenjem v uradnih, pa vse nič ni izdalo. — Turška vojska, ki je bila poslana zoper armenske ustaše, ne more naprej, ker je padlo silno veliko snega. — Španjcem se na Kubi slaba godi. Ustaši se bližajo glavnemu mestu Havani. Ako tisto premagajo, je otok za Španijo zgubljen. — V zgubo sta prišla dva abesinska princa, sinova kralja Menelika. Na sumu imajo laško vlado, da ju je dala skrivaj umoriti.

Gospodarske stvari.

Plesnjiv kruh in domače živali. Navadno se plesnjiv kruh porablja za krmo domači perut-

nini. To je pa velika napaka, ki se mnogokrat prav hudo maščuje. Kruh je sicer našim domačim živalim prav dober živež, ako jim ga dajemo v zmernih deležih, plesnjiv kruh pa, v katerem so celo strupene snovi, je domačim živalim nevaren. Živali, ktere so povzile tak kruh, začne večkrat klati ter se jim napno zadnji telesni deli in blato ne gre več redno od njih. Posledice tem nedostatkom je vnetje črev, prisad in slednjič tudi smrt. Posebno neugoden in škodljiv je plesnjiv kruh breji živini. Isto tako, kakor plesnjiv kruh, škodljive so živalim tudi oljčne tropine, ki provzročijo unetje želodca in črev. Skrbeti moramo torej za to, da plesnoba na kruhu ne bode škodljiva. To pa dosežemo, ako plesnjiv kruh skuhamo, predno ga damo živalim. Na ta način se namreč uničijo glivice, ki provzročujejo plesnobo, in potem ni več škodljiv. „Prim.“

Novičar.

Na Koroškem. Svitli cesar so podarili nunam v Limerčah pod Celovcem 1000, požarni brambi za Novovas in Zakamen pa 50 gld. — O nameravanih malih železnicah na Koroškem poroča nadzornik Haunold to: rednotirna železnica iz Mostiča v Velikovec bi bila 17 kilometrov dolga, bi stala 700.000 gld., letnega dobička bi donalašala pa le 9170 gld., kar ne zadostuje za obresti imenovanega kapitala, torej bi se ne izplačala. Ozkotirna železnica iz Sinče vesi v Žalezno Kaplo bi bila 18 kilometrov dolga, bi stala 700.000 gld. in bi dala letnega dobička 21.000 gld., toraj bi se izplačala. Ozkotirna železnica v krško dolino, iz Treibacha do Glodnice, bi bila 29 kilometrov dolga ter bi dala letnega dobička 21.560 gld., toraj bi se izplačala. Ker je vlada obljubila, da prevzame poročilo za 600.000 gld. v prvotnih delnicah, zato je zidanje te železnice zagotovljeno. — V Beljaku hočejo ustanoviti lutrovske faro. — „Hôtel „Kärntnerhof“ v Celovcu je vzel v najem neki Berger iz gornje Koroške. — Tista podoba Lurške Marije, ki smo jo že parkrat ponujali, še vedno ni prodana. Vsled tega je tirolski umetnik ceno znižal na 40 gld. To ugodno priložnost naj kdo porabi, kajti tako dober kup tako lepe, en meter visoke podobe ne bo več dobil. Vsak si podobo lahko ogleda v stanovanju našega urednika. Posredovalec pri tej prodaji pa so č. g. J. Tavšič, župnik v Hodišah. — Iz dopisnega nam poročila strugarske šole v Naborjetu razvidimo, da šola napreduje; vendar bi želeli, da bi sprejemala več učencev. — Cestar Sekner v Velikovecu je dobil srebrni križec s krono.

Na Kranjskem. Učitelj Dimnik v Ljubljani je spisal in izdal knjigo „Domača uzgoja“, ki jo priporočamo učiteljicam in vsem slovenskim materam. Cena 1 gld. — „Izvestij“ kranjskega muzeja je izišlo lani 6 sešitkov. — Vodovod se bo napravil iz Blatnika mimo Semiča na Črnomelj. — V Radovljici mislijo napraviti hranilnico. — Pri Vel. Laščah je utonil kmet Gačnik. — Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu napreduje. Šteje namreč v 1. razredu 22, v 2. razredu 15 učencev. — Na ljubljanskem kolodvoru sta dva vlaka vkup trčila. Štirje vagoni so poškodovani. Parovoznik kočevskega vlaka je nekoliko ranjen. — „Centralna posojilnica slovenska“ je imela lani v 4. mesecih svojega obstanka sledeče dohodke: pristopnine 15 gld., deležev 1060 gld., hranilnih vlog 895 gld., naloženega denarja 1000 gld., obresti naloženega denarja 5 gld. 7 kr., darila 100 gld., prehodnih zneskov 363 gld. 92 kr., skupaj 3438 gld. 99 kr. Izdatkov: naloženega denarja 2975 gld. 39 kr., upravnih in ustanovnih stroškov 99 gld. 68 kr., prehodnih zneskov 363 gld. 92 kr., skupaj 3438 gld. 99 kr., torej prometa 6877 gld. 98 kr.

Na Štajerskem. Za Spodnje Štajersko bodo nastavili dva veččaka za nasajanje ameriških trt. Vsak bo imel letne plače 1500 gld. — Slovensko obrtno društvo v Celju je pravila tako spremenilo, da dobijo tudi podporni člani volilno pravico, in da se letnina zniža na 1 gld. — Otroke brez varha kam zapreti, ni varno. To se je nedavno pokazalo v Celovcu, kjer bi bili trije otroci kmalu zgoreli, zdaj pa še huje blizo Maribora, kjer so se res zadušili štirje otroci. Njih oče, železniški čuvaj, jih je v izbo zaprl, v izbi je začelo goreti, in naredil se je tak dim, da so se otroci zadušili. — Pogorel je Rohle pri Slov. Bistrici. — V Ptujju je umrl rodoljubni profesor Luka Kunstek. — Sv. misijon je bil v Galiciji pri Celju. — V Celju se vendar dobili slovensko paralelko za 1. razred slovensko-latinske šole. Nemški nacionalci že vpijejo, in vendar se samo po sebi razume, da je težko, 87 dečkov poučevati v eni sami izbi. Zdjaj so razdeljeni na dve izbi, ali je to tako velikanska dobrota za Slovence? — Neki tat je ulomil pri opatu Ogradiju v Celju in bojda naredil škode okoli 300 gld. — Vrat si je prerezal vrvar Wegg v Celju.

Na Primorskem. Knjižnice za mladino je izišel 12. snopič. — Pri Drežnici je plaz zasul tri

može. Dva so rešili, eden je pa smrt storil. — Zlati križec s krono so svitli cesar podelili g. Majerju, predniku usmiljenih bratov v Gorici, in g. Logarju, bivšemu županu v Srpenci. — Vlada misli ustanoviti novo okrajno sodnijo v Dolini pri Trstu. — V Prvačini je umrl kmet Ambrož Zorn, brat goriškega knezonadškofa. — Nova cerkev se bo letos zidala v Gorici. — Nevarnega tatu in ubijalca cigana Mayerja so prijeli v Solkanu.

Po drugih deželah. Cesarjev brat nadvojvoda Karol Ljudevit s svojo visoko soprogo in dvema hčerama se podá v kratkem na potovanje v Egipt, kjer obišče svojega bolnega sina nadvojvoda Franca Ferdinanda, potem pa v sveto deželo. — Katoliško cerkev bodo zidali v Moskvi. — Za češko vseučilišče na Moravskem je obljubil nek češki rodoljub 200.000 gld. — V jami pri Vratislavi v pruski Šleziji se je zadušilo 31 rudarjev. — Hudo topli so se hrvatski ulanci in madjarski honvedi v Albi na Ogerskem. Več je ostalo mrtvih. Tiskarskim delavcem se je po vsej Avstriji plača zvišala za 10%, delavni čas pa okrajšal od 9 $\frac{1}{2}$ na 9 ur. Vsled tega se bodo tiskovine podražile. — Za svoje kronanje, ki se bo letos v Moskvi vršilo, in za veselice pri tej slavnosti, je odločil ruski cesar en milijon rubljev.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Naši č. gg. poverjeniki se morajo mnogo truditi, preden naberejo toliko število udov, kolikor jih je štela Mohorjeva družba v zadnjih letih in zlasti v ravno preteklem letu. Potem pa, ko dojdejo vpisovalne pôle v Celovec, je mnogo dela, da blagajnik vse zneske uknjiži, vse ude pregleda ter nove zapiše v bratovske bukve in na podobice, pôle pa uredi za imenik in natisk; a kaj še je dela potem, preden tiskarna ves ogromni imenik dovrši! Da vse to doženemo o pravem času, treba je, da novi in stari udje za goda pristopajo k družbi. Naj se to že zdaj godi; saj ne bo več dolgo, ko po družbenih pravilih nabiro končamo. Do dne 5. sušca je skrajni čas, do kterega imajo gg. poverjeniki doposlati vpisane ude in udnino; kdor se oglasi pozneje, nima pravice do vseh knjig po jednem goldinarju, ampak mora plačati za knjige po pravilih toliko, kakor po knjigarnah, in tu veljajo knjige jednega leta še čez 3 gld. 50 kr.

Zatorej prav lepo prosimo častite naše poverjenike, vse duhovnike in rodoljube, naj ob vsaki ugodni priliki v cerkvi kakor zunaj cerkve zopet svojo zgovorno besedo zastavijo v korist Mohorjeve družbe in njenih udov, da nas letos ne bode nikakor manj, ampak kar mogoče še več od lanskega leta. Seveda bo to marsikje že težko šlo, zakaj v nekterih župnijah so — hvala Bogu! — že na vrhuncu in ne morejo više, a z druge strani je le še dosti krajev, kjer bi se dalo še mnogo udov pridobiti, ako se ljudstvo bolje in večkrat opomne na Mohorjevo družbo ter se jim razložijo velike in mnogovrstne koristi, ki udom dohajajo iz nje. Gotovo duhovnik in vsak pošten človek z bridkostjo opazuje in ga v srce boli, ko vidi, kako neotesana je tu in tam mladina, včasih še celó starina, in koliko se nahaja pri ljudéh še res prave dušne grdobe. Kaj storiti, kako opomoči? Eden najgotovejših pomočkov je Mohorjeva družba! Skušaj človeka zanimati za njene knjige, za njih berilo, pa ga boš ali ohranil nepokvarjenega ter ga še više olikal, ali pa mu boš premenil neugodno podobo v tako, da bo zopet človeka dostojna in naposled božja. V to delovati — kdo bi ne hotel, kdor ima srce na pravem mestu: duhovnik za svojo izročeno mu čredo, predstojnik za svoje podložnike, oče in mati za svoje otroke, gospodar za svoje domače ljudi!

Knjige izidejo iste, kakor so napovedane v „Glasniku družbe sv. Mohorja“ v letošnjem Koledarju. Večinoma so tudi že v stavku in deloma v tisku dovršene, le na „Zgodbah sv. pisma“ delujeta zdaj najbolj njih marljivi g. pisatelj in potem tiskarna, družbenega koledarja za l. 1897. pa se bomo kmalu lotili. Za zadnjo to knjigo prosimo gg. pisatelje še prav mnogih dušnih prispevkov.

Molitvenik „Marija Devica, majnikova kraljica“ se dobi vezan v platno z rudečo obrezo po 40 kr., v usnje z zlato obrezo po 60 kr. doplačila.

Bog nam blagoslovi v novem letu Mohorjevo družbo tako, da bo Slovincem v časno in večno srečo, pa v veliko čast pred svetom! Nikar ne nazaj — ampak le naprej!

V Celovcu, dné 16. prosinca 1896. leta.

Odbor.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Knezoškofijski svetovalci so postali: č. g. Miha Baumgartner, župnik pri sv. Boštjanu; č. g.

P. Placid Keimbacher, O. S. B., in č. g. Valentin Legat, župnik pri Jezeru. — Č. g. stolni župnik Guido Bittner je postal canonicus poenitentiarius; č. g. stolni kanonik dr. Jožef Sommer pa predstojnik škofijskega knjigovodstva.

Naznanilo.

Posojilnica v Slov. Plajbergu bo imela svoj letni občni zbor dné 26. prosinca 1896 ob 3. uri popoldne pri Pošnikarju s sledečim vspešdom. 1. Volitev odbora. 2. Računsko poročilo. 3. Posamezni nasveti. — Prijazno vabi vse družnike

odbor.

Vabilo.

K občnemu zboru, kterega bo imela posojilnica 2. svečana 1895, ob 3. uri popoldne pri Pložu v Ločah z naslednjim vspešdom: 1. odobrenje letnega računa, 2. razdelitev čistega dobička, 3. volitev ravnateljstva, 4. razni nasveti, vabi ravnateljstvo Bekštanjske posojilnice v Ločah.

Loterijske srečke od 11. prosinca.

Dunaj 82 50 76 38 62
Gradec 80 3 6 34 35

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	10	6	35
rž	4	70	6	—
ječmen	3	55	4	45
oves	2	40	3	—
hejda	3	45	4	20
turšica (sirk)	3	40	4	20
pšeno fižol	7	—	8	75
repica (krompir)	—	85	1	40
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 40 kr. do 2 gld. 90 kr. kisló 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 20 kr., slama po 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 62 do 64 kr. kila, maslo in puter po 96 do 110 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 35 do 37 gld. stari cent.

Važno

za čevljarje, sedlarje, jermenarje in šivilje: najboljšje in najcenejše šivalne stroje vsake vrste, posamezne dele teh strojev in igle vsake vrste kakor tudi železne blagajnice, varne proti ognju in tatovom, prodaja podpisani in stroje tudi po ceni popravlja v svoji delavnici. Tovarniške cene.

Matija Planko
v Celovcu, Burggasse št. 12.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

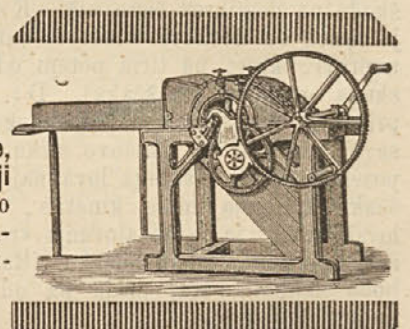
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adalgasse št. 19.

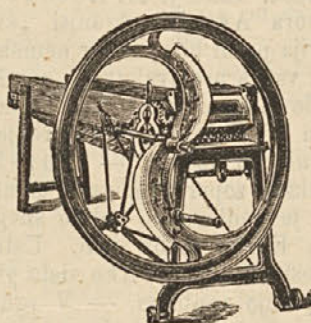
nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, kterim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastonj.

Za krmljenje po zimi!

Stroje za prirejevanje krme; rezalnice za slamo, repo in krompir (repico); mline za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive štedilne kotlaste peči za živinsko krmo itd.

nadalje:

robkalnice za koruzo; čistilnice za žito; čistilne stroje trijerje; stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, izdeluje v priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sodruž.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarna in fužina na par, na Dunaju II. Taborstrasse 76.

Ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dr. Ljudevit Vipavc,

zagovornik v kazenskih zadevah

se je nastanil v Celovcu

ter stanuje: Villacherstrasse 56 A. I. nadstropje.

Uradne ure so od 9. do 12. ure zjutraj.

Podpisani sprejme zdravega in močnega dečka, ki bi imel veselje, učiti se mizarstva. Oglasila naj se pošiljajo pod imenom: Matevž Weiss, mizarski mojster, Podljubeljem (Unterbergen) na Koroškem.

Išče se malo posestvo

z gospodarskim poslopljem v najem. Isto naj bode na Koroškem, oddaljeno od kakega mesta ali trga le kake pol do ene ure. Oglasila in natančnejši podatki naj se pošiljajo pod imenom: „Ivan“, poste restante v Ljubljani.

Da je letošnje dolenjsko, kot najzdravejši kislasto

„namizno vino“

(Mahrwein) izvrstne letine, priporočam lastni pridelek, rumene ali rudečkaste barve, po gld. 26.—, lanske po gld. 24.— in primorsko po gld. 21.—, laglje po gld. 17.— hekto, ter v posodah nad 500 litrov po pol goldinarja ceneje.

„Kranjska vinarna v Ljubljani.“

Pekarija.

Slovinci pridite radi v mojo pekarijo, kjer dobite dobro in frišno blago. Imam tudi dobre in zanesljive mednice (droži). Prodajam tudi vsake vrste moko na drobno in debelo.

Janez Wolf,

v Celovcu na starem trgu št. 13.

Hiša s trgovino,

prodajalnica z vso opravo, sredi Šmihela nad Pliberkom, tik farne cerkve, se dá v najem. Prostor je za kupčijo zelo ugoden. Več pové posestnik A. n. t. A. ž. m. a. n. na Bistrici, p. Šmihel nad Pliberkom.

Pijančljivost

se dá ozdraviti z antibetinom, kakor se je že mnogokrat s sijajnim uspehom pokazalo. Mnogoštevilna zahvalna pisma ozdravljenih se na željo brezplačno na ogled pošljejo. — Ker zdravilo nima nobenega okusa, zamore se pijancu dajati tudi brez njegove vednosti. — Ena skatlja velja 2 gld. 20 kr. Dvojna skatlja za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Ako se denar naprej pošlje, dobi naročnik zdravilo brez stroškov na pošti. Naslov prodajalca: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721.